

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΦΟ / 20 Απριλίου 2013

ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
«ΠΑΛΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ»

Ο Μαραθώνιος & η συναρπαστική διαδρομή του Στέλιου Κυριακίδη

{Ομιλία σε ειδική εκδήλωση στη γενέτειρα του θρυλικού Μαραθωνοδρόμου στην επέτειο του θριάμβου του στη Βοστώνη!
Οργάνωση Σωματείο Ερασιτεχνών & Βετεράνων Αθλητών στίβου Πάφου «Στ. Κυριακίδης»,
Δήμος Πάφου και Κυπριακό Κέντρο Μελετών}

Κυρίες & κύριοι, εκλεκτοί καλεσμένοι...

Η ιστορική διαδρομή και εξέλιξη του Μαραθωνίου στην Ελλάδα συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τον αξέχαστο Στέλιο Κυριακίδη, που έγραψε χρυσές σελίδες στο βιβλίο του αγωνίσματος.

Αυτές θα προσπαθήσω να ξεφυλλίσουμε μαζί στην αποψινή σημαδιακή ημέρα, στην τιμητική εκδήλωση για τον πρωταθλητή που, σαν σήμερα, πριν 67 χρόνια στη Βοστώνη των ΗΠΑ, σήκωσε ψηλά την Ελλάδα, πρόσφερε ελπίδα, θάρρος και τροφή στον ταλαιπωρημένο, πεινασμένο και καταρρακωμένο Ελληνισμό!

Στις πρωτοφανείς συνθήκες που βιώνουμε σήμερα, είμαι βέβαιος ότι ο αγαπημένος «κυρ Στέλιος» όλων θα γινόταν ξανά πρωτοπόρος για τη στήριξη και την ανάκαμψη της κοινωνίας σε Κύπρο και Ελλάδα!

Γιατί γνωρίζετε και νομίζω θα αναδειχθεί στις ομιλίες όλων μας ότι ο γεννημένος στο Στατό, στις 4 Μαΐου 1910, Στέλιος Κυριακίδης είχε πολύχρονη και πολύπλευρη προσφορά.

Είναι γνωστό ότι η ιστορία του Μαραθωνίου αρχίζει στις

10 Μαρτίου 1896 με τον πρώτο επίσημο αγώνα με αυτό το χαρακτηρισμό, που ήταν το 1^ο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα του αγωνίσματος και συνάμα ο πρώτος επίσημος αγώνας.

Όχι φυσικά στη σημερινή επίσημη απόσταση των 42.195μ., αλλά στα σχεδόν 40 χλμ. που χώριζαν τον Μαραθώνα από την Αθήνα εκείνη την εποχή...

Ο δοκιμαστικός νέος αγώνας στις 24 Μαρτίου και ο 1^{ος} στα χρονικά Ολυμπιακός Μαραθώνιος στις 29 Μαρτίου 1896 ήταν οι επόμενοι. Δεν διεξήχθη άλλος αγώνας στην Ελλάδα έως το 1906, οπότε στις 18 Μαρτίου έγινε το 2^ο Πανελλήνιο πρωτάθλημα και στις 18 Απριλίου ο Μαραθώνιος των αποκαλούμενων Μέσο – Ολυμπιακών της Αθήνας!

Η εξέλιξη ήταν πενιχρή και σκεφτείτε ότι έως το 1932 μόλις οκτώ μαραθώνιοι είχαν τελεσθεί για να φτάσουμε στο 10^ο Πανελλήνιο πρωτάθλημα.

Φυσικά λιγοστοί ήταν οι δρομείς που είχαν αποτολμήσει να διανύσουν την απόσταση (επίσημα καθορίστηκε από την IAAF στο Συνέδριο του 1921, αλλά έως και το 1928 υπήρχαν αμφιβολίες αν σωστά είχε προσδιοριστεί με βάση την πραγματική πρώτη διαδρομή της Αθήνας...), η οποία για πολλά χρόνια εθεωρείτο «απάνθρωπη» και έγινε αντικείμενο επικρίσεων!

Προσέξτε τώρα λίγο τις επιδόσεις για να αντιληφθείτε τη συμβολή του Κυριακίδη και την αξία του ως μαραθωνοδρόμου... Το 1910 η καλύτερη επίδοση Έλληνα ήταν 3ωρ.03.35 του Σωτ.Πλιάκου, αλλά όχι σε κανονική απόσταση. Μετά το 1924 που πιθανότατα ο ΣΕΓΑΣ συμμορφώθηκε στον κανονισμό της IAAF το Πανελλήνιο ρεκόρ ξεκινά στις 3ώρ. 25.47.8 (του Διαμ.

Κάντζια) και μετά τρεις διαδοχικές βελτιώσεις από το Χρ. Σάρρα το βρίσκουμε στις 20/11/1932 στις 3ώρ. 06.35

Ήταν η χρονιά που ο Κυριακίδης νικητής στους Παγκύπριους αγώνες πήγε στην Αθήνα να διεκδικήσει θέση στη Βαλκανική ομάδα, αλλά δεν τον εμπιστεύθηκαν...

Το 1933 ξαναγύρισε και στις 8/10 στον πρώτο Μαραθώνιο της ζωής του, αναδείχθηκε 2^{ος} Βαλκανιονίκης με νέο ΠΡ 3ώρ. 03.05 (και ρεκόρ κλασικής διαδρομής)!

Το 1934 ήταν σημαδιακή και εντυπωσιακή χρονιά...

Αφού είχε κερδίσει στους Πανελλήνιους αγώνες τα 5 & 10χλμ., στους Βαλκανικούς στο Ζάγκρεμπ κέρδισε πρώτα τα 10χλμ. (33.49.1) και στις 2/9 τον Μαραθώνιο με 2ώρ.49.42, συντρίβοντας το ΠΡ πάνω από 13 λεπτά!

* Η επιστροφή την Αθήνα προκάλεσε παλλαϊκή υποδοχή και η συνάντησή του με το Σπύρο Λούη έγινε σε κλίμα ιδιαίτερης συγκίνησης και εγκωμίων από το θρυλικό πρώτο ολυμπιονίκη του Μαραθωνίου.

Κάποια γεγονότα του **1935** ήταν λυπηρά για τον μαχητή πρωταθλητή μας...

Το δέκαθλο και ο μαραθώνιος των Βαλκανικών εκείνης της χρονιάς (Κωνσταντινούπολη, Σεπτέμβριος) έγιναν νωρίτερα (25-26 Μαΐου) στην Αθήνα...

Οι Σέρβοι (όπως και την προηγούμενη) αμφισβητούσαν τη δυνατότητά του να μετέχει με την Ελληνική ομάδα, λόγω κυπριακής καταγωγής...

Ο ΣΕΓΑΣ αποδέχθηκε μια παράδοξη συμφωνία, για να μην οξυνθεί η κατάσταση, να ξεκινήσει (εκτός συναγωνισμού) 2 λεπτά μετά τους υπόλοιπους... Σε άθλια ψυχολογική κατάσταση λίγο έλειψε να καλύψει το χάντικαπ...

Ουσιαστικά ήλθε 2^{ος} με

3ώρ. 08.07, μόλις 27 δευτερόλεπτα πίσω από το Ρουμάνο νικητή, αλλά πουθενά δεν θα δείτε επίσημα το αποτέλεσμα αυτό! Ούτε βέβαια στην καταμέτρηση των μεταλλίων...

*Τουλάχιστον αποζημιώθηκε τον Ιούλιο (13/7) παίρνοντας τη 2η θέση με 3ώρ.03.20 (22 δευτερόλεπτα πίσω από το νικητή) στον Μαραθώνιο του Λονδίνου ανάμεσα σε 40 δρομείς που αγωνίσθηκαν, αλλά μόνο 5 τερμάτισαν, λόγω αποπνικτικής ατμόσφαιρας!

Νέες συμμετοχές στο αγώνισμα το **1936**. Πανελληνιονίκης (7/6) με 3ώρ. 06.30, [σε μια σπάνια διαδρομή, από Παναθηναϊκό στάδιο στη Γλυφάδα, Βούλα, Άνω Βούλα και επιστροφή στην Αθήνα!] και Βαλκανιονίκης (Αθήνα, 6/10) με 2ώρ.49.10

Η επίδοση αυτή ήταν πάλι ελληνικό ρεκόρ κλασικής διαδρομής και μόλις το 1963 (19/5) ξεπεράστηκε από τον τότε πανελληνιονίκη Κώστα Πονήρη με 2ώρ.46.17.

Ήταν ο αδιαμφισβήτητος κορυφαίος Έλληνας στις μεγάλες αποστάσεις και το **1937**, εκτός των άλλων, θριάμβευσε στους Βαλκανικούς με 2ώρ. 57.22 (12/9, Βουκουρέστι).

*Νωρίτερα (17 Ιουλίου) πάλι στο Διεθνές Μαραθώνιο του Λονδίνου διακρίθηκε ιδιαίτερα, τερματίζοντας 2^{ος} με 2ώρ. 40.10, που ήταν νέο Πανελλήνιο ρεκόρ και τον έφερε στην 21^η θέση της παγκόσμιας κατάταξης της χρονιάς, κάτι που δεν έχει ξανασυμβεί για Έλληνα μαραθωνοδρόμο!

Στα 28 του το **1938**, αρκετά ώριμος αλλά έχει πια έναν σημαντικό ανταγωνιστή, το Θανάση Ραγάζο, που στους Βαλκανικούς του Βελιγραδίου (18/9) τον αφήνει 2^ο στον Μαραθώνιο...

Οι χρόνοι τους ήταν παγκόσμιας κλάσης, αλλά εκ των υστέρων διαπιστώθηκε ότι η διαδρομή ήταν τουλάχιστον 2χιλιόμετρα μικρότερη!

Τον Οκτώβριο του 1939 (8/10) ο Μαραθώνιος στην Αθήνα ήταν ταυτόχρονα Πανελλήνιος & Βαλκανικός αγώνας, με νικητή τον Κυριακίδη σε 2ωρ.52.07! Διπλό το χρυσό μετάλλιο στο στήθος του...

Έχει μπει στα τριάντα το **1940**... Μεγαλωμένος για τα μέτρα της εποχής, με προσωπικές περιπέτειες να τον ταράζουν... Παρ' όλα αυτά αναδεικνύεται 3^{ος} Βαλκανιονίκης του μαραθωνίου στην Κωνσταντινούπολη (6/10) με 2ωρ.46.43. Ο πόλεμος έφαγε τα καλύτερά του χρόνια, μα παρά τις κακουχίες δεν το 'βαλε κάτω...

Το **1946** ήταν η χρονιά που έφτασε στο απόγειο της δόξας του...

Σαν σήμερα, 20 Απριλίου, στη Βοστώνη θριαμβεύει με το εκπληκτικό 2ώρ. 29.27, αλλά ατυχώς η απόσταση ήταν 25,54 μίλια ή 41,1 χλμ...

Είχε βρεθεί εκεί και το 1938 χωρίς να τερματίσει και ξαναγύρισε το 1947, παίρνοντας τη 10^η θέση...

* Είναι χαρακτηριστικό ότι για πολλά χρόνια η προαναφερθείσα επίδοση λογιζόταν ως ΠΡ, αλλά η μεταγενέστερη εξακρίβωση του λάθους των οργανωτών επέβαλε στο ΣΕΓΑΣ τη διόρθωση του πίνακα

Σε δύο Ολυμπιακούς με διαφορά 12 χρόνων!

Ο Κυριακίδης ευτύχησε να αγωνισθεί δύο φορές σε Ολυμπιακούς και μάλιστα με διαφορά 12 χρόνων!

Πρώτα το 1936 στο Βερολίνο (9/8) όπου κατέλαβε την εξαιρετική 11^η θέση [σε 36 τερματίσαντες επί 56 μετασχόντων] με 2ωρ. 43.20.9. Ο χρόνος του δεν ήταν απλώς Πανελλήνιο ρεκόρ, αλλά και ο 62^{ος} της χρονιάς στον Κόσμο!

Τότε είχε εκφράσει έντονα παράπονα για τις μεγάλες οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε και την έλλειψη σωστής διατροφής και ήταν έτοιμος να σταματήσει τον αθλητισμό...

Στις 7 Αυγούστου 1948 στο γνώριμό του Λονδίνο στάθηκε πάλι στην αφετηρία... Ασυνήθιστα πράγματα για έναν 38χρονο εκείνες τις εποχές...

Ήλθε 18^{ος} με 2ωρ.49.00, ανάμεσα σε 30 που τερμάτισαν και 40 που αγωνίσθηκαν. Εκεί έπεσαν οι τίτλοι τέλους της σπουδαίας καριέρας του.

Το ρεκόρ

Σχετικά με το ΠΡ το κατέρριψε 4 φορές, βελτίωσε την επίδοση σχεδόν 23 λεπτά και το διατήρησε τριάντα χρόνια! Μόλις στις 6 Απριλίου 1967 το ξεπέρασε ο Δημ. Βούρος στο Διεθνή Μαραθώνιο της Ολυμπιακής Ημέρας με 2ώρ. 38.22

Κορυφαίος Έλληνας της χρονιάς...

Αξιοσημείωτο τέλος ότι ο τιμώμενος σήμερα ήταν οκτώ χρονιές (1933 -37, 1939, 1946 & 1948) κορυφαίος Έλληνας μαραθωνοδρόμος και τρεις δεύτερος, μετά το Θαν. Ραγάζο.

Ο κύκλος της ζωής του έκλεισε στα 77... Ο αριθμός στη φανέλα που φορούσε στο θρίαμβο της Βοστόνης!

Συνοπτικά οι διακρίσεις του :

Βαλκανικοί Αγώνες: 6 χρυσά (4 στον μαραθώνιο, 2 στα 10χλμ.) -2 αργυρά και 2 χάλκινα (από 1 σε μαραθώνιο & 10χλμ. αντίστοιχα) και ένα μη καταμετρημένο! - Σύνολο: 10.

Πανελλήνιοι Αγώνες: 8 χρυσά (από 3 στα 5 & 10χλμ. και 2 στον μαραθώνιο)

Πανελλήνια ρεκόρ 7 φορές!

5χλμ.	15.35.0		1937
10χλμ.	32.52.4 (1/6) & 32.28.0 (20/9)		1936
Μαραθώνιος	3:03.05 (5/10) Αθήνα		1933
	2:49.42 (2/9) Ζάγκρεμπ		1934
	2:43.20.9 (9/8) Βερολίνο		1936
	2:40.10 (17/7) Λονδίνο		1937

Ατομικά ρεκόρ:

5χλμ.	15.33.0	4/5/1937	Αθήνα
10χλμ.	32.28.0	20/9/1936	Αθήνα
Μαρ.	2ώρ. 40.10	17/7/1937	Λονδίνο

Οι κούρσες του στον Μαραθώνιο

Οι 15 Μαραθώνιοι της καριέρας του (σε παρένθεση η θέση τερματισμού και στο τέλος η θέση του στην παγκόσμια κατάταξη κάθε έτους), ήταν οι εξής:

3:03.05 (2)	5/10/1933	Αθήνα (ΠΡ)	(174 world list)
2:49.42 (1)	2/9/1934	Ζάγκρεμπ (ΠΡ)	(66 world list)
3:03.20 (2)	13/7/1935	Λονδίνο	
3:08.07	26/5/1935	Αθήνα [εκτός συν/μού, Βαλκ. Αγ.]	
3:06.30 (1)	7/6/1936	Αθήνα	
2:43.20.9 (11)	9/8/1936	Βερολίνο (ΠΡ)	(62 world list)
2:49.10 (1)	6/10/1936	Αθήνα	(107 world list)
2:40.10 (2)	17/7/1937	Λονδίνο (ΠΡ)	(21 world list)
2:57.22 (1)	12/9/1937	Βουκουρέστι	(168 world list)
2:31.25 (2)	18/9/1938	Βελιγράδι (short distance)	
2:52.07 (1)	8/10/1939	Αθήνα	(118 world list)
2:46.43 (3)	6/10/1940	Κων/λη	(66 world list)
2:29.27 (1)	20/4/1946	Βοστώνη (short dist. 41, 1 km)	
2:39.13 (10)	19/4/1947	Βοστώνη (short dist. 41, 1 km)	
2:49.00 (18)	7/8/1948	Λονδίνο	(129 world list)